

Rituximab

Hier volgt een overzicht van de meest gestelde vragen over de behandeling met rituximab.

Wat is rituximab?

Het medicijn rituximab, dat behoort tot de biologicals, wordt bij steeds meer autoimmuunziekten (zoals reumatoïde artritis) ingezet. Biologicals zijn relatief nieuwe medicijnen, die heel selectief een bepaald eiwit of cel kunnen uitschakelen. In het geval van rituximab worden de B-cellen uitgeschakeld. B-cellen maken deel uit van het afweersysteem en spelen een belangrijke rol bij o.a. bloedvatontstekingen (vasculitis). Rituximab werd eerst gebruikt bij bepaalde typen lymfeklierkanker maar bleek later ook goede effecten te hebben bij reumatologische auto-immuun ziekten, zoals bijvoorbeeld systemische lupus erythematoses (SLE), polymyositis/dermato-myositis. Rituximab werkt langzaam in, daarom duurt het enkele weken voordat u het effect merkt.

Hoe wordt rituximab gegeven?

U krijgt rituximab als oplossing via een infuusnaald in uw arm toegediend. Rituximab wordt toegediend in het dagbehandelcentrum van het Erasmus MC. De gehele toediening neemt enkele uren in beslag. Vooraf dient u bloed af te laten nemen bij de Centrale Bloedafname. Vlak voor ieder rituximab-infuus krijgt u paracetamol en per infuus, eenmalig prednison (ontstekingsremmer) en tavegil (een anti-allergisch middel). Deze medicijnen zijn bedoeld om koorts en allergische reacties tijdens het infuus tegen te gaan. In het geval van bijwerkingen kan de inloopsnelheid van het infuus aangepast worden. Rituximab mag niet worden toegediend op het moment dat u een ernstige infectie heeft. Voor de start van het infuus worden u vragen gesteld over uw gezondheid. Belangrijk hierbij is dat u aangeeft of u in de periode voorafgaand aan het infuus ziek bent geweest of antibiotica heeft gehad. Verder wordt u gevraagd naar mogelijke bijwerkingen van eerdere rituximab toedieningen. Indien nodig wordt u door een arts gezien om te beoordelen of er redenen zijn het infuus niet te geven of de dosering aan te passen.

Vorbereiding

U krijgt voordat het infuus met rituximab start Tavegil®, een middel om allergische reacties te voorkomen. Door dit middel kunt u wat suf/slaperig worden. U mag daarom niet zelfstandig aan het verkeer deelnemen. Zorg ervoor dat u vervoer naar huis heeft. Bij gebruik van medicijnen tegen hoge bloeddruk, hiermee bedoelen we onder andere ook plastabletten, mag u deze vanaf 12 uur vóór aanvang van het infuus met Rituximab niet meer innemen! Neem alle medicijnen die u op één dag gebruikt mee naar het ziekenhuis.

Wat zijn de bijwerkingen van rituximab?

Zoals bij de meeste medicijnen kan ook rituximab bijwerkingen geven. De meeste bijwerkingen zijn mild tot matig. Sommige bijwerkingen kunnen ernstig zijn en dan is er soms behandeling van deze bijwerkingen noodzakelijk. Bijwerkingen zoals allergische reacties komen vooral voor tijdens de

eerste toediening van rituximab. De klachten zijn meestal: koorts, rillerigheid, piepende ademhaling, kortademigheid, hoge of lage bloeddruk, huidreacties zoals jeuk en galbulten. Tevens kan er sprake zijn van vochtophoping en vermoeidheid. Kort voor de start van het infuus met rituximab krijgt u medicijnen om deze bijwerkingen te voorkomen. Indien u klachten krijgt tijdens het infuus, kan het infuus tijdelijk gestopt worden. Zodra de klachten verdwenen zijn, kan meestal het infuus weer worden gestart.

Waarschuw de verpleegkundige of uw arts wanneer u tijdens of na het infuus de volgende klachten krijgt:

- Tekenen van infectie
- Koorts
- Kortademigheid
- Pijn bij het plassen of heel vaak kleine beetjes plassen. Dit kan een verschijnsel zijn van een blaasontsteking
- Veranderingen in de manier waarop uw hart klopt, bijvoorbeeld als u merkt dat het veel te snel klopt
- Duizeligheid
- Extreme vermoeidheid
- Hoesten
- Huiduitslag
- Jeuk
- Andere - voor u nieuwe - verschijnselen

Infectierisico

Het is mogelijk dat u in de maanden na de behandeling met rituximab gemakkelijker een infectie krijgt. Doordat rituximab invloed heeft op de werking van het afweersysteem, kan het zijn dat een infectie langer duurt of ernstiger verloopt dan normaal. Het kan daarom een reden zijn om in zo'n situatie sneller te starten met antibiotica. Neem in geval van twijfel altijd contact op met uw behandelend arts.

Rituximab mag niet worden toegediend op het moment dat u een ernstige infectie heeft. Als u klachten of symptomen heeft die kunnen passen bij een infectie zoals onder andere hoge koorts, ernstige kortademigheid, hoesten of pijn bij het plassen, overleg ook dan met uw arts of verpleegkundig consulent. Bij ernstige infecties kan de arts adviseren het infuus uit te stellen.

Omdat het risico bestaat voor opvlamming van een oude tuberculose-infectie, wordt bij alle patiënten die beginnen met behandeling met rituximab gekeken of er een vroegere besmetting met tuberculose heeft plaatsgevonden.

In het verleden kregen enkele patiënten die werden behandeld met rituximab een herseninfectie. Deze infectie heet Progressieve Multifocale Leuko-encefalopathie (PML) en kan ernstig verlopen. Klachten die kunnen wijzen op PML zijn geheugenverlies, verlies van gezichtsvermogen, ernstige spierzwakte en gevoelsstoornissen. Indien u last krijgt van deze klachten, neemt u dan meteen contact op met uw behandelend arts/ verpleegkundig consulent. De genoemde infectie is echter maar enkele malen beschreven en komt dus zeer zelden voor.

Operaties en andere ingrepen

Bij het gebruik van rituximab bestaat een verhoogd risico op postoperatieve infecties en een vertraagde wondgenezing. Chirurgische of tandheelkundige ingrepen, zoals het trekken van een kies of tand, moeten zo veel mogelijk vóór de behandeling met rituximab gebeuren. Algemeen is het advies om niet eerder dan 3 maanden na de laatste rituximab toediening een (geplande) operatie (of andere ingreep) te ondergaan. Met de volgende rituximab toediening dient gewacht te worden totdat de wond genezen is. Na de ingreep/operatie moet de arts extra letten op tekenen en symptomen van infecties, en deze op tijd behandelen. Informeer diegene die de ingreep/operatie uitvoert dat u wordt behandeld met rituximab.

Gebruik van medicatie tijdens behandeling met rituximab

Rituximab kan, voor zover bekend, veilig worden gebruikt naast andere geneesmiddelen. Alleen de combinatie met andere biologicals, zoals Cimzia®, Enbrel®, Humira®, Remicade®, Symponi® of Tocilizumab® en ook met Abatacept (Orencia®) of Anakinra (Kineret®) moet vermeden worden wegens toegenomen kans op infecties. Overleg bij twijfel met uw behandelend arts of verpleegkundige.

Zwangerschap en borstvoeding

Tot nu toe is er weinig bekend over de invloed van rituximab op de ei- en zaadcellen en op het ongeboren kind. Vrouwen worden afgeraden om rituximab te gebruiken bij zwangerschap of als er borstvoeding wordt gegeven. Vanwege de langdurige werking van rituximab wordt vrouwen in de vruchtbare leeftijd geadviseerd tot een jaar na de behandeling niet zwanger te worden of borstvoeding te geven. Overleg altijd met uw arts als u nadenkt over een zwangerschap. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen.

Mannen met een zwangerschapswens kunnen op strikte indicatie rituximab door blijven gebruiken. Overleg met uw arts of dit ook van toepassing op uw situatie is.

Vaccinaties

In de periode dat u een behandeling krijgt met rituximab, mag u zich wel laten vaccineren met de zogenaamde 'niet-levende vaccins', zoals het griepvaccin en vaccinatie tegen hepatitis B. Doordat rituximab uw afweersysteem beïnvloedt is het mogelijk dat het vaccin minder goed beschermend werkt.

Indien u van tevoren weet dat u vaccinaties nodig heeft, dan kunt u deze het beste zeker vier weken voor de eerste behandeling met rituximab laten toedienen.

Het vaccineren met een verzwakt levend vaccin, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts, orale poliovaccin, orale tyfusvaccin of BCG wordt afgeraden.